

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Dubium I. An anima rationalis sit spiritualis & immortalis, & una sit
perfectior alterâ substantialiter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

non multa ac prope innumerabilia cogitentur incorporaliter atque intelligibiliter, ab eis, qui talia cogitare non verunt, sicut ipsa sapientia & veritas. tum D. Th. 1. p. q. 84. art. 7°. post Dionysium de divin. nom. c. 10. & ideo, cum de hujusmodi aliquid intelligimus, necesse habemus converti ad phantasmata corporum, licet ipsorum non sint (nota) phantasmata; necessitatem autem hujus experientia docet; nam si lædatur cerebrum in quo residet phantasia seu sensus internus, læduntur operationes intellectus, ut constat ex furiosis & amentibus variis; deinde Angelos, animam nostram, intellectiones nostras, &c. semper concipimus ad modum rei materialis, ut experientia etiam constat; quia medio phantasmate de re corporea illos cognoscimus, sed quæ ratio harum experientiarum?

xxxvi. Respondet 1° Poncius non posse assignari aliam præter ordinationem divinam, factam in poenam peccati originalis: verum id non est mihi verisimile, magis quàm Adamum innocentem cognitione naturali cognovisse angelos per speciem propriam, cujus tamen intellectus erat ejusdem speciei cum nostro; vel magis quàm Christum Dominum acquiraturum scientias ex-

perimentales independentes à phantasmatibus, si ullas poenas peccati non tulisset.

xxxvii. Respondet 2° Murcia ex D. Thom. 1. p. q. 84. rationem esse, quia modus operandi sequitur modum essendi: Verum id potius contrarium probat: quia sicut modus essendi animæ est spiritualis, ita modus operandi deberet etiam esse spiritualis: Deinde operatio mentalis, non obstante concomitantia phantasmatis, manet spiritualis, quomodo igitur sequitur modum essendi corporeum? Denique nec est, cur modus operandi sequatur potius modum essendi corporis, quàm animæ spiritualis; nec etiam, cur operatio animæ spiritualis potius sequatur modum essendi corporis, quàm operatio corporis modum essendi animæ spiritualis. Quare aliter

xxxviii. Resp. rationem esse, quia unio cum corpore determinat animam ad non utendum nisi speciebus phantasmatis & objectorum, quorū cognitiones occasionant: quod illa unio id faciat, ex eo patet, quod nullus homo sit assignabilis operans natural. independentes à contemplatione phantasmatis: De beatis enim & Christo ut scientia infusa instructis, aliud est, ut patet, de quibus in Theol.

DISPUTATIO VNDECIMA.

De Anima rationali, & ejus potentiis.

D V B I V M I.

An anima rationalis sit spiritualis & immortalis, & una sit perfectior altera substantialiter?

I. **A**nte Resolutionem
Suppono 10. ex dictis in Logica Tract. 5. Disp. 2. de quantitate dub. 3. supposito 5. corporeum, five materiale rectè definiti, quod extensum habet partes extensas, id est, extra invicem realiter: incorporeum vero five spirituale, quod extensum non habet partes extensas, id est, extra invicem realiter. Has autem definitiones ibi habes expostas & probatas, & ex illis facillimum est definire corpus & spiritum, qui à corporeo & spirituali in eo præcisè differre videntur, quod corpus & spiritus videantur esse substantiæ tantum; corporeum verò & spirituale, etiam accidentia.

ii. Neque contra præsentem corporei definitionem objici potest, quod P. Compt. de Anima Disp. 7. contra Renatum Des-Cartes objicit: In sacrosancta Eucharistia est verum & reale corpus Christi, & tamen illic non habet actualem extensionem, &c. quia quoad hoc satis definitione nostrâ præcautum est, dicendo quod extensum five si extendatur: non enim repugnat esse corpus, & non extendi actualiter, sed potentialiter tantum, ut convincit objectio. Aliter tamen contra definitiones illas,

iii. Objicies 1° ex eodem P. Compt. de Anima Disp. 7. sect. 1. Non est ex quo capite repugnet res aliqua spiritualis habens partes extensas in ordine ad locum, sicuti eas habet in ordine ad subiectum & tempus intensas; ergo, &c.

iv. Respondeo repugnare ex formali conceptu rei corporeæ & incorporeæ five qui primò occurrunt menti ens corporeum & incorporeum concipientis, de quo in Logica loco paulò ante citato.

R. P. Francisci Bone Spei Physica.

v. Objicies 2° ex eodem ibidem, ratio corporeæ seu rei corporeæ, prout distinguitur à spiritu, est, vel quantitas, vel quidpiam habens conjunctionem aliquam Physicam cum illa; ita ut sine ea existere connaturaliter non possit: ergo, &c. Probatur antecedens, quia hic conceptus competit omnibus, & solis rebus corporeis, ut inductione constabit discurrenti.

vi. Respondeo negando assumptum: quia satis in Logica, loco citato, ostensum est dependentiam à quantitate omnino impertinenter se habere ad primum conceptum rei corporeæ: deinde, secundum definitionem illam, non datur conceptus unus omnibus corporeis communis univocus; sed duo, ut consideranti patebit, quod est superfluum, ubi unicus assignari potest. Quod enim l. 6. n. 6. dicat, creationem, quæ albedinem ita redderet independentem ab omni connexionem cum materia & quantitate, ut connaturaliter sine iis existere possit, fore spirituale; nec mirum esse, quod ex antiquis hoc nullus asseruerit, quia hæc questio hoc solum tempore discuti cæpit. Hoc tempore recipi non potest, quia est contra conceptum rei corporeæ, qui primò menti, tam antiquorum Patrum & Philosophorum, quàm modernorum, occurrit, neque præterea satisfacit rationi paritatis, quam in Logica loco supra citato, n. 101. attulimus.

vii. Suppono 2° Decretum Leonis Papæ X. in Conc. Lat. Sess. 8. anno Dom. M. D. XIII. sic habere.

viii. Cum diebus nostris (quod dolentes referimus) Zizania seminatio antiquus humani generis hostis, nonnullos perniciosissimos errores à fidelibus semper explosos in agro Domini super-seminare & augere sit ausus, de natura præsertim animæ rationalis; quod videlicet mortalis sit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temerè Philosophantes, secundum saltem Philosophiæ, verum id esse asseverent. Contra hujusmodi pestem opportuna remedia adhibere cupientes, hoc sacro approbante Concilio,

lio, damnamus & reprobanus omnes asserentes animam intellectivam mortalem esse, aut unicam in cunctis hominibus, & hec in dubium vertentes. Et infra.

Cumque verum vero minime contradicat, omnem assertionem veritati illuminatæ fidei contrariam, omnino falsam esse definimus: & ut aliter dogmatizare non liceat, districtius inbibemus. Omnesque huiusmodi erroris assertionibus inherentes, veluti damnatissimas hereses seminantes, per omnia ut detestabiles & abominabiles hereticos & infideles, Catholicam fidem labefactantes, vitandos & puniendos fore decernimus.

IX. Insuper omnibus & singulis Philosophis in Universitatibus studiorum generalium, & alibi publicè legentibus, districtè precipiendo mandamus, ut cum Philosophorum principia, aut conclusiones, in quibus à recta fide deviare noscuntur, Auditoribus suis legerint seu explanaverint, hoc est, de anime mortalitate, aut unitate, & mundi eternitate, ac alia huiusmodi, teneantur eisdem veritatem religionis Christianæ omni conatu manifestam facere, & persuadendo, pro posse, docere; ac omni studio huiusmodi Philosophorum argumenta, cum omnia solubilia existant, pro viribus excludere atque resolvere.

X. Vnde fortè, non impingeret quidem in decretum illud, is, qui proponeret adversariorum ad argumenta Catholicorum solutiones, ob quas videtur convinci non posse ratione purè naturali, defacto esse aut fieri, quod esse aut fieri fides decernit, ac 1° indagando diceret non videri, &c. 2° asserendo resolveret ratione alià naturali convinci posse de facto esse, aut fieri; quod esse, aut fieri fides decernit. Sed forsitan tamquàm filius obedientissimus, quod mater Ecclesia intendit, exqueretur; nam (præterquam quòd decretum illud non statuatur veritates fidei, de quibus ibi, videri aliqua ratione purè naturali, & multò minùs istis determinatè, quæ hucusque sunt in medium productæ, efficaciter demonstrabiles) nullam assertionem veritati illuminatæ fidei contrariam statueret; quia veritas illa dicit esse, non verò, esse, istà. N. ratione purè naturali efficaciter probatur; assertio autem non diceret ratione probatur non esse, aut simpliciter aut secundum Philosophiam naturalem; quam, & non rationem contra solam efficaciam probationis istius veritatis à ratione, solvere attingit decretum citatum, & in Universitate Lovaniensi Promotorum ad Licentiam iuramentum: sed assertio diceret non videtur ratione purè naturali efficaciter probari seu convinci esse, sic ut assertio sit contra probationem, &c. veritatis fidei, & non contra fidei veritatem, nisi finaliter ut ipsa efficaciori, quæ dari potest, ratione purè naturali firmetur, quod Ecclesia semper intendit.

XI. Verum, ne quis fortè ex præcipitantia lectionis verbum hoc non caperet, & mentem nostram per inadvertentiam defraudaret: (quod factum experimur;) ut planè sententiam adversariorum; deinde illius rejectionem; deniq; nostram resolutionem firmarem; gravibus viris consultius visum est.

RESOLUTIO I.

Quoad spiritualitatem anime.

XII. Dico 1°. de fide est animam rationalem esse spiritualement, vel saltem fidèi proximum, cum nonnulli, lib. 1. de Angelis cap. 8. velint Lateranense non intendisse id definire, quod ibi examinamus.

XIII. Probatur ex Lateranensi sub Innocentio III. cap. 3. Firmiter. Condidit Deus naturam humanam ex spiritu & corpore constantem. Consonat Scriptura Ecclesiast. ult. Revertatur pulvis in terram suam, unde erat, & spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum. Matth. 25. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Item apud Lucam: In manus tuas commendo spiritum meum. 1. ad Cor. 4. Tradere huiusmodi satanæ in interitum carnis, ut spiritus, id est anima, solutus fiat in die Domini.

XIV. Nec refert, quòd spiritus nonnumquam in Scriptura significet rem corpoream, Genes. 8. Adduxit spiritum super terram, id est, ventum & aerem efficcantes, & imminatæ sunt aqua. Proverbior. 17. Spiritus tristis, id est, humor melancholicus, exsiccat ossa. Ecclesiast. 3. Quis novit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum, & spiritus jumentorum ascendat deorsum, ubi anima, mater hominis, quàm bruti materialis, vocatur spiritus; non refert, inquam, quia omnes SS. Patres loca supra citata, explicant de re spirituali.

SENTENTIA ADVERSARIORUM

A sola ratione naturali proponitur.

XV. Dicent adversarii: sistendo in sola ratione naturali, demonstrari non potest animam rationalem esse spiritualement.

XVI. Probabunt solutione omnium rationum, quæ ad illam veritatem comprobendam communiter adferuntur.

XVII. Confirmabunt; quia præcisè sistendo in sola ratione naturali, non videtur demonstrari posse animam rationalem esse formam substantialem, ergo nec spiritualement; consequentia tenet à pari: antecedens patet ex dictis lib. 1. Physic. Disp. 3. dub. 1. Resol. 3.

XVIII. Obijciens 1°. anima cognoscit ens ut ens, & res spirituales à corporeis discernit; appetit virtutes supernaturales, & ad visionem spiritualement Dei adspirat: sed hæc convenire non possunt animæ materiali & corporeæ; ergo, &c.

XIX. Respondebunt fortè negando minorem, quia potentia materiali v. g. phantasticæ & locutivæ convenit de illis discurre, & appetitui sensitivo visionem Dei, &c. appetere, quia ut ostensum est Disp. 10. in fine, in hoc statu res spirituales non cognoscimus per speciem propriam, vel saltem oppositum ratione purè naturali non videtur efficaciter convinci, & idem est consequenter de appetitu; sed per speciem phantasmatis, quam de illis ex auditu narratorum, aut visu scriptorum, excitamus. Deinde cognoscat anima nostra res spirituales, easque discernat à corporeis, appetat visionem beatificam & bonum honestum, &c. non tamen sequitur fore spiritualement, quia cognoscit etiam ens ut ens, Deum infinitum, privationes, &c. & appetitus sensitivus appetit privationes dolorum; non tamen ideo animi nostra est ens ut ens, Deus, &c. nec appetitus, privatio: non enim potentia sumunt spiritualitatem aut materialitatem ab objecto, magis quàm entitatem; sed intrinsecè illis convenit; & sicut datur proportio intellectus creati, finiti & limitati, ad objectum increatum, infinitum & illimitatum v. g. Deum; ita & dari potest materialis potentia & corporea ad objectum spirituale & incorporeum; quia potentia corporalis & spiritualis per hoc in ratione spiritualis vel corporalis præ-

præcisè distinguuntur, quòd una habeat partes extra partes, alia illis careat: animam autem habentem partes terminari ad rem non habentem, non magis mirum; quàm corpus aut unionem divisibilem hypostaticè terminari ad Verbum. Deinde in omnium sententia natura non cognoscit evidenter dari Physicè ens ut ens, Deum, ut spiritualem, virtutes supernaturales, &c. Ergo nec evidenter cognoscit animam nostram de facto Physicè esse spiritualem: ita fortè illi.

xx. Objicies 2º. anima nostra est indivisibilis, & tota in toto, & tota in qualibet parte corporis, quod ratione naturali demonstratur, quia si esset divisibilis, maneret, aut periret absciso pede: non perit, quia immortalis, non manet, quia aliàs esset in duobus subjectis loco separatis: ergo, &c.

xxi. Respondebunt fortè, sistendo in ratione naturali, fortè dici posse animam in rescisso pede perire, quia in pede separato non potest exercere operationes, quas in conjuncto potest, ob quod supra insinuatū est perire animas perfectorum brutorum in rescissis nonnullis partibus corporis: quòd autem hinc anima nostra futura sit mortalis, nihil refert, inquit, quia, sistendo in sola ratione naturali, non videtur convinci posse esse immortalem, ut infra probabitur.

xxii. Objicies 3º. ex D. Fromondo de Anima lib. 4º. cap. 10. art. 5º. licet anima nostra, parte sua inferiori, quā in sensuum operationes influit, animæ bruti simillima sit; parte tamen superiori (etiam cum de rebus materialibus & sensibilibus differit) modum cognoscendi, infinito quodam modo sublimiorem omnibus, etiam sagacissimis brutis, à natura habet. Nam non tantum coloris, soni, odoris, &c. existentiam (ut sensus, tam externi, quàm interni solent) intellectus cognoscit; sed essentiam ab existentia abstrahit, essentiam in genus & differentiam resolvit, genus in suas species dividit, proprietates ab essentia manantes considerat; & plurima alia in ejusmodi rebus sensibilibus secundum rationes incorporeales & sempiternas, ut loquitur sanctus Augustinus, judicamus. Hic autem cognoscendi modus altiùs supra omnes sensus & phantasmata brutorum elevatur, quàm cælum à terra distat. Itaille.

xxiii. Confirmatur, omnes rerum sensibilibus figuras visu & tactu cognoscere nobiscum posunt bruti: sed figurarum proprietates indagare, ut, an triangulus contineat tres angulos duobus rectis æquales; an quadranguli diameter sit incommensurabilis costæ, & sexcenta similia, quæ Euclides & Geometra docet, nullum prorsus phantasma, nulla cogitatio brutis esse potest: Ergo, &c. ita similiter ille.

xxiv. Respondebunt fortè ad objectionem & confirmationem (quæ cæterarum probabilissimæ videntur) ex illis solum videri efficaciter convinci animam hominis esse longè perfectiorem animam brutorum; prout simia anima est multò perfectior animæ asini, in quantum ad hominum mores propius accedit, quàm asinus; an autem sit spiritualis, & non corporea, uti anima simiæ, id non magis videtur convincere, quàm quòd anima simiæ (eò quòd valde accedat ad hominum mores) sit spiritualis, & non corporea uti anima asini, qui inter nobiliora animalia ab hominum moribus longissimè recedit.

Alias objectiones vide lib. 1. Physic. Disput. 3. Dub. 1.

RESOLUTIO II.

Evertitur Adversariorum Sententia.

xxv. Dico 2º. ibi data solutio rationū est nulla, ut statim videbimus; dari autem formas substantiales, efficaciter demonstratum est l. 1º. Physic. Disput. 3. dub. 1º. Solut. 1ª & 2ª objectionis, resol. 5ª refelletur: Vnde solum examinare est solutionem ad argumentum D. From. fortè quidē (factor) illud non convinceret efficaciter animam nostram esse spiritualem, apud eum, qui de spiritualitate animæ nil unquam audivisset; verum, jam positā de illius spiritualitate & immortalitate communi famā, ratio nostræ resolutionis sequentis, id efficaciter convincit.

RESOLUTIO III.

Sententia Authoris.

Dico 3º. etiam sistendo in sola ratione naturali, id est præscindendo ab omni autoritate fidei, scripturæ, Patrum & Scholasticorum, efficaciter probari potest de facto animam hominis esse spiritualem. Ita communissimè Catholici. Dixi, præscindendo, &c. ut directius impetamus nonnullos hæreticos, qui omnē autoritatē spernunt.

xxvii. Probatur, etsi sistendo in sola ratione naturali, &c. efficaciter probari non posset animam rationalem esse spiritualem, etiam in eisdem sistendo, efficaciter probari non potest, tam altum cognoscendi & operandi modum, quem in anima rationali experimur, non supponere principium spirituale, sive animam nostram esse spiritualem; unde, ut minùs dubium est in ratione purè naturali sistendo, an anima nostra sit spiritualis.

xxviii. Subsumo. Atqui est una lex totius Ecclesiæ, Aristotelis, Platonis, Hippocratis, ut bene probat D. Fromondus de Anima lib. 4. cap. 1. art. 5. & omnium Patrum ac Peripateticorum, quòd anima nostra sit spiritualis: & sicut in dubiis, juxta lumen naturæ præcisum ab omni autoritate bonum commune est præferendum privato, ita & judicium commune privato, si in privato sit periculum incomparabilis injuriæ (puta ex consequenter neganda animæ immortalitate) quæ non est in communi, (tunc enim amplectendum, quod probabilitas saltem, imò & quod ab illo periculo remotius, solo lumine naturæ notum est; ac sic solutio nostra efficaciter demonstrata est:) ergo probari potest efficaciter, &c.

xxviii. Objicies, in tantum valet autoritas, in quantum ratio prævalet, sed hic non prævalet: ergo, &c.

xxix. Respondeo, transeat major pro purè naturalibus; nego minorem: quia non est assignabilis ratio pro opposita sententia, quæ facilius non salvatur in sententia astruente animam nostram esse spiritualem, quàm rationes, quas pro hac sententia attulimus, in negante solvi possint; sed in super accedit communis ferè omnium sensus, qui suam habet in ratione sedem, licet non ita nobis expressam; undè oppositum, etiam sistendo in pura ratione naturali, videtur temerarium, & tueri prohibitum in Later. supra citato.

RESOLUTIO IV.

xxx. Dico 4º. de fide est animam rationalem esse immortalem. Probatur ex Lateranensi sub Leone X. sess. 8. Damnamus & reprobamus omnes asserentes animam intellectivam mortalem, & hoc in dubium vertentes, &c. Consonat Scriptura

ra Sap. 3. *Iustorum anima*, &c. Sap. 1. *Iusti autem in perpetuum vivent*. Matth. 20. *Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere*. At cum Scripturæ loca clarè non determinent, an anima nostra ex natura sua sit immortalis, an ex gratuito Dei dono, & utralibet pars Scripturam salvet; utrum dicendum, Deo dante, in Theologia definiemus.

xxx. Nec refert quòd Ecclesiastici 3. dicatur: *Vnus est interitus hominis & jumentorum*. Item Eccl. 9. *Melior est canis vivus, homine mortuo*. Psal. 145. *In illa die (scilicet mortis) peribunt omnes cogitationes eorum*. Quia utroque 1° loco dici potest agi de homine ut homine; tam enim non est post mortem, quàm jumentum; & minùs est post mortem, quàm canis vivus; quia non est amplius ut homo defectu unionis corporis cum anima; 3° loco non est mentio de cogitationibus ut cogitationibus; quasi post mortem nihil ampliùs cogitarent animæ hominum, sed de cogitationibus de rebus nonnullis in hac vita faciendis, secundum executionem.

Evertitur sententia Adversariorum à sola ratione naturali.

xxxii. **D**icent adversarii, præcisè sistendo in sola ratione naturali, demonstrari efficaciter non potest animam rationalem esse immortalem. Est Scoti & plurium Scotistarum, nominatim P. Poncii hic Disp. 62. q. 3. Romæ. an. 1641. approbati & impressi, qui sequentes citat, & Scotum diversis locis. Cajet. in c. 9. Epist. ad Rom. Conimb. de Anima separata c. 30. Arriagam de Anima Disp. 10. sect. 1.

xxxiii. Probant solutione omnium rationum, quæ ad illam veritatem probandam communiter adferuntur.

xxxiv. Confirmabunt, quia præcisè sistendo in sola ratione naturali demonstrari posse non videtur animam rationalem esse spirituales & independentem à materia, ergo multò minùs esse immortalem. Consequentia patet. Antecedens probatur ex resolutione secunda. Pro hac confirmatione adducunt auctoritatem S. August. lib. 13. de Trin. cap. 9. ubi dicit: *Vix paucos magno iudicio præditos & subtilissimis doctrinis eruditos ad animæ immortalitatem indagandam (scilicet sistendo in sola ratione naturali) pervenire potuisse*: ergo, &c.

xxxv. Obijcies 1°. ex Tolet. 3. de Anima q. 6. anima habet operationem spirituales, utpote, de objecto spirituali, ergo est spiritualis, independentem à materia & immortalis.

xxxvi. Respondent fortè ad illud argumentum, quo sæpius utitur S. Thomas, & Thomistæ post illum, uti etiam Murcia, sistendo in sola ratione naturali, negando antecedens; nam ex eo, quòd objectum sit præcisum à materia & spirituale, non bene inferitur cognitionem illius esse præcisam à materia & spirituales: sicut enim ex eo, quòd effectus phantasmatis vel species impressa spiritualis (in sententia admittentium species ab intellectu realiter distinctas) sit præcisam à materia & spiritualis, non bene inferitur causam esse præcisam à materia & spirituales; ita nec cognitionem esse talem, ex eo quòd objectum sit tale. Denique sicut phantasma habet operationem spirituales, & tamen est materiale, & color emittit species visuales independentem à substantia, & tamen est dependens à substantia; quidni

idem dicetur inquit de anima sistendo in sola ratione naturali, licet habeat operationem spirituales. Vnde negatur similiter consequentia. Vide solutionem primi argumenti n. 19. Hinc

xxxvii. Obijcies 2°. Deus (utpote iustissimus & providentissimus) debet post hanc vitam malos punire, & bonos præmiare, quia boni sæpe in hac vita multis malis & ærumnis afficiuntur, mali vero è contra multis bonis, honoribus & deliciis, ergo anima est immortalis, juxta illud D. Petri, si Deus iustus est, anima immortalis est.

xxxviii. Respondent fortè 1°. ad hoc, ut illud argumentum quidquam concluderet: debere esse demonstrabile in sola ratione naturali sistendo, Deum esse, habere providentiam circa creaturas, &c. quòd esse non videtur, ut dicentia Metaphysica: Hoc tamen dato,

xxxix. Respondent fortè 2°. ad illud argumentum, quòd est commune SS. Patrum; negando consequentiam, quia ad hoc, ut Deus sit iustissimus & providentissimus, sistendo in sola ratione naturali, non videtur requiri immortalitas animæ, sed sufficere, si animam mali hominis ex natura sua mortalem, permittat in pœnam suorum delictorum juxta naturam suam definire & mori, post separationem à corpore: animam verò boni similiter ex natura sua mortalem, in præmium suorum bonorum operum per gratiam specialem conservet mille annis & ampliùs post separationem à corpore. ita ferè Arriaga loco cit. Et Scotus in 4. dist. 43. q. 2. apud From. de An. l. 4. c. 1° art. 6. quia non apparet per rationem naturalem, quòd sit unus Rector hominum secundum leges justitiæ retributivæ & punitivæ.

xl. Obijcies 3°. in Lateranensi supposito 3°. supra citato, *Damnantur hæreseos in dubium vertentes animam esse immortalem, & etiam illi, qui dicunt secundum Philosophiam esse mortalem, præcipiturque Philosophia magistris ut solvant Argumenta, quæ contra hanc veritatem adduci possunt*. Ergo, &c.

xli. Respondent fortè Lateranense hic non habere locum, quia ly *sola ratio* naturalis ab auctoritate Concilii abstrahit: juxta hanc autem præcisè hic procedit Resolutio.

RESOLUTIO V.

Evertitur Sententia Adversariorum.

xlii. **D**ico 5°. ibi data probatio, & confirmatio corrumpit ex efficaciter probatis forma substantiali & animæ rationalis spiritualitate; pro eversione autem solutionum, sufficit advertere hanc sequelam non valere, potentia spiritualis potest attingere objectum materiale, ergo efficaciter sola ratione probari non potest de facto dari animam materialem, quæ illud attingat. Negabunt procul dubio consequentiam, & dicent nobiscum in aliquousque obscuris istis, ob periculum incomparabilis injuriæ, etiam sistendo in sola ratione, iudicium commune esse præferendum privato, cui periculum istud annexum est, lumen naturæ elictare; id ipsum est quòd hic docemus: Vnde patet ad 1^{am} object. ad 1^{am} autem 2^{am} object. in Metaph. & ad 2^{am} ejusdem, sic satisfacio; vel concludeamdem esse Dei providentiam erga animas brutorum & hominum, cum utrorumque faciat mortales, vel dicere debet nobiscum, specialem esse circa has, quia natura sua sunt immortales: 1^{am} autem non admittent; igitur, sit nostra

RESOLUTIO II.

XLIV. **D**ico 6°. etiam sistendo in nudis luminis naturæ principiis efficaciter probari potest de facto animam hominis esse immortalem: ita omnes communissimè.

XLV. Probat, si sistendo in nudis luminis naturæ principiis efficaciter probari non potest animam rationalem esse spirituales, etiam in iisdem sistendo efficaciter probari non potest appetitum hominibus innatum ad perpetuam quietem & felicitatem, carnalium voluptatum & mundi vanitatum mortificationem, in adversis patientiam, &c. non præsupponere æternum ac immortale in hominibus principium, quod animam rationalem esse fides docet, unde ut minus dubium est, in ratione purè naturali sistendo an anima nostra sit immortalis.

XLVI. Subsumo: Atqui est una vox Platonis; Aristotelis, Hippocratis, ut bene probat D. Fromondus de Anima lib. 4. cap. 1. art. 5. & omnium Patrum ac Peripateticorum, quod anima nostra sit immortalis, & sicut in dubiis stando in luminis naturæ nudæ principiis bonum commune est præferendum privato, ita & judicium commune privato: Ergo probari potest efficaciter, &c.

D V B I V M II.

An omnes animæ rationales sint æqualis perfectionis?

XLVII. **Q**uia resolutio hujus difficultatis extenditur ad omnia individua omnium specierum, & Authores varii multa congerunt nobis parum probabilia. Pro vera Resolutione,

XLVIII. Suppono 1°. dari quidem æqualitatem fundamentalem ante intellectum, nullam tamen formalem; quia sicut substantiæ realiter distinctæ non sunt una & eadem ante intellectum, formaliter; sed fundamentaliter tantum; ita duæ quantitates, sive perfectionis, sive molis, realiter distinctæ, non sunt una & æqualis ante intellectum, formaliter, sed fundamentaliter tantum; hæc omnia habes fusè probata in Logica Tract. 1°. 2°. & 5°. Loquere proportionaliter de dissimilitudine & dissimilibus.

XLIX. Suppono 2°. inæqualitatem oppositam æqualitati similiter esse duplicem, fundamentalem scilicet, & formalem; cum hoc tamen discrimine, quod æqualitas quæcumque sit positiva, inæqualitas verò fundamentalis, una positiva, altera negativa; inæqualitas positiva fundamentalis, si inter res realiter simplices, est conceptibilitas in ordine ad plures, aut pauciores terminos, vel in ordine ad perfectiores aut imperfectiores terminos; si inter composita, est conceptibilitas plurimum ex magis & minus perfectis partibus compositorum, conceptu formaliter inæqualificante: inæqualitas fundamentalis negativa, est negatio ante intellectum æqualitatis formalis quorumcumque entium, sive quanta sint quantitate molis, sive quantitate virtutis aut perfectionis. Unde omnis distinctio, diversitas & dissimilitudo ante intellectum, quædam inæqualitas negativa est.

L. Nec dicas cum Arriaga Disput. 1. de Anima sect. 7. Spirationem, Filiationem, & Pater-

nitatem in divinis esse relationes dissimiles, omnino tamen æquales in perfectione: Nam eo sensu quo sunt dissimiles, sunt inæquales, scilicet negativè formaliter; quia sicut sunt dissimiles formaliter, eò quod una non est alia secundum conceptum eas in ratione talium unificantem; ita non sunt formaliter æquales, eò quod in ratione perfectionum, una non est alia, secundum conceptum eas in ratione perfectionum, quæ sunt quantitates virtutis, unificantem. Item eodem sensu, quo sunt æquales, sunt omnino similes, puta fundamentaliter; quia, sive in ratione absoluti, sive in ratione relativi, sunt conceptibiles, sine ullo perfectionis excessu, seu conceptu in ratione quantum quantitate virtutis sive perfectionis eas unificante; ex quo sequitur personas divinas esse summè inæquales negativè formaliter ante intellectum ob mutuam negationem formalis identitatis mutæ relativæ perfectionis, sicut sunt summè dissimiles negativè formaliter ob mutuam negationem formalis identitatis mutæ talitatis entis, cum his tamen stat esse, summè fundamentaliter similes, & fundamentaliter esse summè æquales, quia concipi possunt cum summa identitate secundum qualitates virtuales & secundum perfectiones, & juxta hunc sensum dicitur in Symbolo: *Totæ tres personæ coeternæ sibi sunt & coæquales*. Unde omnem inæqualitatem simpliciter & positivam in divinis, ut hæresim detestamur. Ex his

LI. Collige non omnia summè inæqualia negativè formaliter, debere esse inæqualia positivè fundamentaliter, ut patet in tribus personis divinis, quibus primum convenit, & secundum repugnat, imò, ablata negatione inter illas, sunt æquales & ejusdem perfectionis: si enim ab hac propositione, *Filius non est Pater*, abstrahas solam negationem, erit, *Filius est Pater*; ubi autem identitas, ibi æqualitas perfectionum.

LII. Nec obstat quod Arriaga loco citato inferre possit Petrum & Paulum ut præcisos à negationibus esse æquales, ergo ut distinctos per negationes adhuc esse æquales, quia illæ negationes superadditæ sunt æquales: Verum enim est antecedens; falsa utraque consequentia, quia negationes superadditæ sunt summè inæquales negativè formaliter; quia in ratione negationis, una non est alia formaliter ante intellectum. Hinc

LIII. Patet contra P. Oviedum de anima controversia 1. puncto 8. Petrum & Ioannem, non esse omnino æquales in perfectione, sive infra differentiam specificam habeant solas hæcæitates, sive habeant medias differentias entitativas in perfectione, quarum una debet tantum suo subtrato, quantum altera alteri. Quia Physicè semper dicunt negationem identitatis, quæ ponit summam inæqualitatem Physicam negativè, & non nisi fundamentalem æqualitatem, de qua non loquitur.

LIV. Suppono 3°. contra P. Oviedum loco jam citato, differentias essentialiter oppositas necessariò importare inæqualitatem formalem negativam, quia primum quod dicunt, ut oppositæ differentia est negatio identitatis formalis inter se; illa autem est summa inæqualitas negativa ut supra probavimus. Quod autem ibidem num. 47. dicit tres personalitates divinas specie distinguui; ac proinde habere differentias essentialiter oppositas, & tamen